

КАРТОГРАФИРАНЕ НА ИНИЦИАТИВИТЕ В БЪЛГАРИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА УМЕНИЯТА НА ПОДРАСТВАЩИТЕ ЧРЕЗ СОЦИАЛНИ ИНОВАЦИИ / ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО И ФИНАНСОВА ГРАМОТНОСТ

Магданела Делинешева

д-р Джеймс Йоловски

Съдържание

- Изследване – цел, обхват, методология и ограничения
- Рамка на политиките и правна рамка
 - политики и законодателство
 - заключения
- Картографиране
 - критерии
 - видове инициативи
 - организатори
 - заключения
 - пример
- Препоръки

Изследване

- Цел и обхват – идентифициране на пропуски, възможности и области за подобрене на съществуващите инициативи за развитие на уменията на подрастващите чрез социални иновации/предприемачество и финансова грамотност
- Методология – кабинетно проучване и картографиране
- Ограничения – само публично достъпна информация за инициативи в периода 2015 – 2020 г.

Преносимите умения в предприемачеството

- Значение на преносимите умения
- Предприемачеството в Европейската референтна рамка на ключовите компетентности за учене през целия живот
- Знания, умения и нагласи в предприемачеството
- Връзка с други компетентности

Политики и законодателство

- Образователни политики в България
- Правната рамка – дава възможности за развитие на инициативност и предприемчивост (включва финансовата грамотност)
- Нови предмети – технологии и предприемачество, предприемачество

Заклучения – политики

- Стратегически документи
 - липсват ясни дефиниции и насоки
 - малко мерки и действия само за ограничена група учители и ученици
 - липсва стратегия за обучение по предприемачество
- Технологии и предприемачество
 - ограничен брой часове в начален и прогимназиален етап;
 - малък дял на предприемачеството;
 - не се изучава от повечето ученици в 8. и 9. клас, а в 10. клас – липсва
- ДОС и учебни програми – спираловидният модел се нуждае от подобрения

Критерии за картографиране на инициативите

- Тематична област
- Развивани умения
- Възрастов диапазон
- Размер на целевата група
- Източници на финансиране
- Участие на уязвими групи
- Роля на партньорите
- Механизми на изпълнение
- Среда
- Мащаб
- Географски обхват
- Период на интервенция

Видове инициативи

Инициативи, насочени към:

- предприемачество и социални иновации – 56 примера
- финансова грамотност – 39 примера
- възможности след средното образование – 24 примера

Видове инициативи

- Разработване и разпространение на образователни ресурси
- Разработване на програми за обучение на учители и осигуряване на обучение на учители
- Организиране на семинари, лагери или други форми на обучение за ученици
- Организиране на панаири, състезания и други събития.

Организатори на инициативите

- Публични институции
- Частен сектор
- Учебни заведения
- Акселератори и инкубатори
- Нестопански организации

Заклучения – инициативи

Педагогическа методика

- резултатите от обучението не са правилно дефинирани
- само част от инициативите се базират върху педагогическа експертиза
- развиваните умения нямат връзка с ДОС и учебните програми
- не се вземат предвид особеностите на възрастовите групи

Заклучения – инициативи

Въздействие

- липсва публична информация относно резултатите
- не са правилно измерени

Таргетиране

- ограничен обхват – специфични целеви групи
- пренебрегване на уязвими групи и прогимназиален етап
- еднократни инициативи с местен характер

Пример: „Влез в час с данъците“

Тематична област/ или решаван проблем	Финансиране	Времеви период
Финансова грамотност с фокус върху данъците и системата за социално осигуряване, както и с функциите на Национална агенция за приходите	Публично	По време на учебната година от 2013 до 2019 г. – 6 издания
Развивани умения	Основни партньори	
Специфични умения – свързани с данъчната и осигурителната система; преносими умения – вземане на решения, критично мислене, умения за учене, граждански компетентности, дигитални умения.	Национална агенция за приходите (НАП) в партньорство с Министерство на образованието и науката, Програма „Глобални библиотеки – България“ (само през първата година на проекта)	

Пример: „Влез в час с данъците“

Възраст на целевата група	Размер на целевата група	Уязвими групи
Ученици на възраст 14 – 18 години.	От 2013 г. до 2019 г. над 70 000 ученици са включени в дейности по проекта – презентации, онлайн курсове, игри и състезания. Фейсбук страницата на инициативата има над 17 000 последователи има.	Няма данни
Мащаб на инициативата и географски обхват	Механизъм на изпълнение	
Национална инициатива. Тя стартира със 100 училища в 28 регионални града и всяка година се добавят нови училища.	Комбинация от презентации в часа на класа от представители на НАП и видеа в социалните мрежи с популярни личности за младежката аудитория. Създадената Фейсбук страница също е мощен канал за достигане до и комуникация с младите хора. Създадена е интернет образователна платформа с 20 видео урока, както и кратки курсове с тестове, проверяващи усвоените знания. Онлайн игри и състезания с награди също са елементи на кампанията.	

Пример: „Влез в час с данъците“

Кратко описание

Проектът „Влез в час с данъците“ стартира като информационно-образователна кампания през 2013 – 2014 учебна година, когато близо 100 доброволци лектори – служители на НАП, влизат в класните стаи, за да дискутират теми свързани с парите, данъците и социалните осигуровки с гимназисти. Лекторите изнасят презентации на теми, включени в образователната програма. Целта на презентациите е да послужат като основа за дискусии с младите хора и да ги поощрят да задават въпроси по теми, които са важни за тях – като например: „Кога трябва да декларираме своите доходи?“, „Как моите здравни осигуровки ще се възстановят, когато се върна в България?“. В рамките на първото издание на кампанията в по-малките населени места информацията достига до учениците чрез мрежата от обществени библиотеки.

През следващите години образователната програма е разширена с видео уроци на теми: „ДДС технологии“, „Видове данъци“, „Сива икономика“, „Функции на НАП“ и др. След преглед на видеата учениците тестват своите познания, като участват в онлайн игри с награди.

Фейсбук е основният канал за комуникация с младежите. Кратки статии и допълнителна полезна информация е публикувана редовно на Фейсбук страницата на инициативата, а всички образователни видеа са достъпни в YouTube канала на НАП.

Препоръки

Основни направления

- последователна национална политика за обучението по предприемачество и финансова грамотност
- видимост, възможност за разрастване и възпроизвеждане на съществуващите добри практики
- ефективно и ефикасно използване на финансирането
- включване на недостатъчно представените групи

Препоръки към публичните власти

- да разработват визии/стратегии с ясно дефинирани цели за насърчаване на предприемачество и финансова грамотност
- да обезпечават тези стратегии с необходимите ресурси
- да преразгледат образователни стандарти и учебни програми
- да анализират и оценят инициативите
- да осигуряват данни за въздействието на публичните проекти

Препоръки към образователни институции

- училища – да бъдат проактивни при въвеждането на иновативни учебни програми по предприемачество и финансова грамотност
- университети и колежи – да осигуряват избираеми курсове за студенти от неикономически специалности – за подобряване на предприемаческата култура и финансовата грамотност
- университети и колежи, предлагащи педагогически програми – да включват курсове по методика на обучението по предприемачество и финансова грамотност

Препоръки към изпълняващи организации

- да предоставят публично достъпна и съпоставима информация за знанията, уменията и нагласите на учениците, постигнати чрез инициативите
- да разработват учебни материали, като вземат предвид компетентностите, обект на образователната политика, за да гарантират, че инициативите ги допълват уместно и ефективно
- да извършват вътрешен и външен бенчмаркинг за подобряване на представянето и насърчаване на обмена на добри практики

Препоръки към финансиращи организации

- да установяват процедури за контрол не само на финансовата отчетност, но и на въздействието, постигнато чрез качеството на разработените материали и предоставеното обучение
- да изискват от изпълняващите организации да използват ясни механизми за измерване на въздействието
- да насърчават инициативи за недостатъчно представени групи – ученици от прогимназиален етап и от уязвими групи
- да насърчават инициативи, които се основават на предишен опит или имат потенциал за разрастване.

**Благодаря за
вниманието!**